

ตลาดระดมทุนเพื่อโจรสลัด - โซมาเลีย

โซมาเลีย ประเทศที่ประสบปัญหาความยากจนและความขัดแย้งทางการเมืองและสังคมที่ยาวนาน ตลอดจนปัจจัยอีกหลายอย่างที่ทำให้โซมาเลียเลวร้ายเพิ่มขึ้นจนขยับอันดับขึ้นมาอยู่ในกลุ่มประเทศที่ยากจนที่สุดในโลกอีกครั้งหนึ่ง แต่ถึงอย่างนั้น ชาวเมืองประมงอย่างเมืองฮาร์ดีเธียหลายคน กลับมีชีวิตและทรัพย์สินที่สวนทางกับประเทศตน ซึ่งเป็นผลมาจากตลาดระดมทุนเพื่อโจรสลัดที่มีมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2009

📌 สถานการณ์โซมาเลีย ในปัจจุบัน

โซมาเลีย (Somalia) เป็นประเทศหนึ่งในทวีปแอฟริกาตะวันออก ที่ประสบปัญหาความยากจนและความขัดแย้งทางการเมืองและสังคมที่ยาวนานเรื่อยมาจวบจนปัจจุบัน ปัญหาความยากจนทางเศรษฐกิจส่งผลให้เกิดการขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ตลอดจนเผชิญกับภัยธรรมชาติที่ยากต่อการจัดการ ด้วยปัจจัยและปัญหาหลายอย่างที่ประเทศนี้ต้องเผชิญ ส่งผลให้โซมาเลียอยู่ในอันดับ 4 ของประเทศที่ยากจนที่สุดในโลกประจำปี ค.ศ. 2023 และเป็นระยะเวลาที่ยาวนานกว่า 50 ปี ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลายเหตุการณ์ที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ ปี ค.ศ. 2020 ผลกระทบที่ได้รับจากทั้งโคโรนาไวรัส น้ำท่วม และการระบาดของตึกแตกอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน รวมถึงผลกระทบจากสงครามรัสเซีย-ยูเครน ที่มีการปิดล้อมการส่งออกข้าวสาลีของยูเครนโดยรัสเซีย จนมีรายงานจากหน่วยงานด้านมนุษยชนออกมาเตือนว่าประมาณครึ่งหนึ่งของประชากรโซมาเลียกำลังต้องการความช่วยเหลือ เพราะขาดแคลนอาหารอย่างสิ้นหวัง ปัจจุบัน กลุ่มติดอาวุธอิสลามิสต์ (Islamist) กำลังพยายามโค่นล้มรัฐบาลกลาง แม้ว่าจะอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านการเมืองที่สำคัญ และท่ามกลางภัยแล้งที่เลวร้ายที่สุดในรอบสี่ทศวรรษ ด้วยปัจจัยหลายอย่างทำให้โซมาเลียขยับอันดับขึ้นมาอยู่ในกลุ่มประเทศที่ยากจนที่สุดในโลกอีกครั้งหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางความยากจนกันแค้นและความขัดแย้งที่ลากมิตีทั่วทุกหัวระแหงของดินแดนโซมาเลีย ชาวเมืองประมงอย่างเมืองฮาร์ดีเธีย (Harardhere) หลายคน กลับมีชีวิตและทรัพย์สินที่สวนทางกับประเทศตน

📌 เมืองฮาร์ดีเธีย

ฮาร์ดีเธียเป็นเมืองที่ตั้งอยู่ที่ชายฝั่งตอนกลางของประเทศบริเวณทางเรือที่สำคัญและมีความเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางทะเลและการค้าของประเทศ ด้วยตำแหน่งที่ตั้งใกล้ทางเข้า-ออกเรือ ระหว่างทะเลแดงและอ่าวเอเดน ทำให้ฮาร์ดีเธียเป็นเมืองที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมการค้าทางทะเลและการประมง อย่างไรก็ตาม ความเจริญและมั่งคั่งของประชาชนฮาร์ดีเธียทั้งหมดนั้นไม่ได้มาจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจปกติทั้งหมด แม้ทรัพยากรทางทะเลจะถือว่าสมบูรณ์ แต่โซมาเลียก็ไม่ได้มีศักยภาพในการทำประมงที่มากเกินไปกว่าการประมงท้องถิ่นตั้งที่เป็นอยู่ รวมไปถึงการไม่มีหน่วยงานรัฐเข้ามาคุ้มครองทรัพยากรหน้าบ้านของตน และนั่นทำให้คนพื้นที่ชายฝั่งโซมาเลียต้องลุกขึ้นมาปกป้องทะเลของพวกเขา ก่อนจะวิวัฒนาการกลายเป็นอาชญากรรมทางทะเลดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จนก็ตัวเป็นกลไกทางเศรษฐศาสตร์อาชญากรรมแบบใหม่ที่เรียกว่า “ตลาดระดมทุนเพื่อโจรสลัด”

📌 ตลาดระดมทุนเพื่อโจรสลัด (The Pirate Stock Exchange)

การระดมทุนเพื่อโจรสลัดของโซมาเลีย เป็นกลไกที่ยกระดับฐานะของประชาชนฮาร์ดีเธียได้ และเป็นปรากฏการณ์ทางเศรษฐศาสตร์ที่น่าสนใจ ในช่วงปี ค.ศ. 2005 ซึ่งเป็นปีที่ประเทศอยู่ในสถานะรัฐล้มเหลวจากสงครามกลางเมือง เพื่อความอยู่รอดของตน ประชาชนชาวโซมาเลียหลายคนจึงเลือกที่จะเป็นโจรสลัด มีการกล่าวอ้างโดยประชาชนฮาร์ดีเธียถึงต้นทุนในการประกอบอาชีพโจรสลัดและการปล้นเรือ ที่กำลังมี

ค่าใช้จ่ายสูงขึ้นเรื่อย ๆ จากการที่เรือสินค้าต่าง ๆ มีการป้องกันแน่นหนา มากขึ้น จากรายงานประมาณการของ World Bank กล่าวว่า ต้นทุนที่ใช้ในการเป็นโจรสลัดนั้นอาจมากถึง 26 ล้านบาท โดยประมาณ ซึ่งเป็นเรื่องยากในการหาเงินจำนวนมากสำหรับประเทศที่ยากจนติดอันดับต้นของโลก และนั่นจึงเป็นที่มาให้ในปี ค.ศ. 2009 ที่เกิดตลาดระดมทุนเพื่อโจรสลัด ณ เมืองฮาร์ราดเซียขึ้น เพื่อระดมทุนจากชาวเมืองมาใช้สำหรับการปล้นเรือโดยหุ่นแต่ละตัวของตลาดแห่งนี้ ก็คือโจรสลัดโซมาเลียภายใต้เครือข่ายที่เชื่อถือได้

ผลตอบแทนที่นักลงทุนจะได้คือส่วนแบ่งจากเงินค่าไถ่และสินค้าเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เหล่าโจรสลัดได้จากการปล้น ภายหลังจากค่าใช้จ่ายแล้ว (ด้วยความเป็นประเทศที่ยากจนอันดับต้น ๆ จึงไม่สามารถจัดเก็บและขนส่งสินค้าขนาดใหญ่หรือตู้คอนเทนเนอร์ได้) นั่นส่งผลให้ตลาดระดมทุนเพื่อโจรสลัดแห่งนี้มีหุ้น (กลุ่มโจรสลัด) ให้นักลงทุนเลือกสรร มากกว่า 72 ตัว และสามารถซื้อขายได้ตลอดเวลา หรือแม้แต่ไม่จำเป็นต้องวางเงินลงทุน หากแต่เป็นการให้เสบียงอาหาร อาวุธ โทรศัพท์ดาวเทียม และน้ำมันเชื้อเพลิงแทน ในขณะที่ตลาดหุ้นโซมาเลียที่เปิดโดยรัฐบาลมีหุ้นให้เลือกเพียงแค่ 8 ตัวเท่านั้น และไม่ได้มีกลไกแลกเปลี่ยนที่ให้เท่าได้ขนาดนี้ ทั้งนี้ มีการอ้างจากประชาชนเมืองฮาร์ราดเซียว่าตนได้นำเงินเก็บกว่า 70,000 บาท ไปซื้อลูกจรวดเพื่อสนับสนุนการปล้น ซึ่งหลังจากการปล้นสำเร็จทำให้เธอได้รับเงินส่วนแบ่งมากถึง ประมาณ 2,700,000 บาท คิดเป็นอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าสี่สิบเท่าเลยทีเดียว หรือแม้แต่ช่องทางการร่วมลงทุนที่เปิดกว้างต่อการเข้ามาลงทุนจากต่างชาติได้อย่างคล่องตัวโดยที่ผู้ร่วมลงทุนไม่ต้องกังวลจากการถูกสืบค้นข้อมูลนี้ได้เพราะข้อมูลทุกอย่างจะถูกหลบประวัติออกไปอย่างรวดเร็วภายหลังจากผู้ร่วมลงทุนได้รับผลตอบแทนจากโบรกเกอร์แล้ว ตลอดจนมีช่องทางเครือข่ายการฟอกเงินในต่างประเทศที่เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตาม ความเสี่ยงของตลาดนี้ก็คือการที่โจรสลัดบางกลุ่มอาจจะไม่จ่ายเงินส่วนแบ่งให้กับนักลงทุนเลยก็ได้ แต่ด้วยความง่ายต่อการเข้าถึงและโอกาสที่ได้ผลตอบแทนสูง ตลาดระดมทุนเพื่อโจรสลัดในเมือง ฮาร์ราดเซีย จึงเต็มไปด้วยนักลงทุนจากทั่วโซมาเลีย รวมถึงการสนับสนุนจากรัฐบาลท้องถิ่นเพื่อนำมาใช้เป็นงบในการบริหารรัฐของตน

๒ บทวิเคราะห์

อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. 2011 เป็นต้นมา รัฐบาลโซมาเลียได้เริ่มกลับมามีเสถียรภาพอีกครั้ง พร้อมกับความเข้มงวดในการคุ้มกันเรือสินค้าที่เพิ่มมากขึ้น การออกปฏิบัติการปล้นเรือดังกล่าวจึงทำได้ยากกว่าเดิมหลายเท่า ด้วยผลตอบแทนที่ลดลงและความเสี่ยงที่มากขึ้น ปัจจุบันตลาดระดมทุนเพื่อโจรสลัดดังกล่าวจึงซบเซาลงเรื่อย ๆ และ

แม้จะได้สินค้าเหล่านั้นมาจากเรือสินค้าแต่ก็ไม่สามารถกระจายสินค้าด้วยกลไกวิธีที่ซับซ้อนได้ เนื่องจากโจรสลัดโซมาเลียไม่ได้มีความสามารถและทักษะมากพอ

๓ อนาคตที่คาดเดาไม่ได้

แม้ว่าปัจจุบัน มีปัจจัยหลายอย่างของแรงกดดันที่ทำให้กลุ่มโจรสลัดโซมาเลียเกือบหายไปจนแทบไม่มีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นเลยก็ตาม แต่ดูเหมือนว่าความพยายามในการปราบปรามกลุ่มโจรสลัดในลุ่มน้ำดังกล่าวอาจมีความซับซ้อนที่เพิ่มขึ้นในอนาคต อันเป็นผลมาจากรัฐบาลกลางโซมาเลียประกาศหยุดรับความช่วยเหลือและไม่ต่ออายุสัญญา African Union Transition Mission in Somalia (ATMIS) ของ The United Nations Security Council (UNSC) ซึ่งเป็นภารกิจเปลี่ยนผ่านของสหภาพแอฟริกาและภารกิจถอนตัวจากปฏิบัติการรักษาสันติภาพในโซมาเลีย เนื่องด้วยเหตุผลที่ว่าความเสถียรภาพของตนเพิ่มมากขึ้นและวัตถุประสงค์หลักในการปราบปรามโจรสลัดได้บรรลุแล้ว นั่นหมายความว่าจะมีการเปลี่ยนการดำเนินการด้านความมั่นคงจากกองกำลัง UN ไปยังกองทัพแห่งชาติโซมาเลียอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งอาจทำให้กลไกการปราบปรามโจรสลัดที่ผ่านมามีหายไปหรือซับซ้อนมากขึ้นในอนาคต

★อ้างอิง

- data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD...
- <https://visualeconomik.com>
- <https://billionmoney.com>
- <https://channel16.dryadglobal.com/the-insanely-lucrative...>
- <https://data.unhcr.org/en/situations/horn>
- <https://channel16.dryadglobal.com/the-insanely-lucrative-pirate-stock-exchange-in-somalia>
- <https://www.vrdnation.com/pirate-stock-exchange/>
- <https://invstr.com/the-pirate-stock-exchange-in-somalia/>
- <https://documents1.worldbank.org/.../76713-REPLACEMENT...>
- D'agostini, E., & Ryoo, D. K. (2015). *The Economic Impact of Maritime Piracy in the Gulf of Aden: challenges and implications*. Journal of Navigation and Port Research, 39